

Protocol bij pestgedrag op GBS De Regenboog

Inleiding

We hebben op de Regenboog de Bijbel als grondslag van ons onderwijs. Het evangelie staat centraal en we vertellen elke dag uit de Bijbel. We willen de kinderen leren God lief te hebben en Jezus te volgen. Ze leren zichzelf en elkaar liefhebben, accepteren en te waarderen als unieke en door God geschapen kinderen.

God komt met zijn liefde naar ons toe, wij mogen Gods liefde beantwoorden en Zijn grootheid erkennen en Jezus bedanken voor zijn redding voor ons. We streven naar een leef- en werkklimaat waarbij de volgende dingen centraal staan

- Positieve omgang met kinderen en hun ouders
- Betrouwbaarheid, echtheid en oprechtheid
- Zorgen voor veiligheid en geborgenheid
- Geven van vertrouwen en respect tonen
- Passend taalgebruik

Kanjertraining

We starten na de zomervakantie altijd met aandacht voor de fasen van groepsvorming om ervoor te zorgen dat de leerlingen in de groepen als fijne en betrokken personen met elkaar omgaan. Vanuit onze christelijke visie hebben we gekozen voor de Kanjertraining om de kinderen op een mooie manier inzicht te geven in sociale structuren en ze zelf verantwoordelijkheid te leren voor hun manier van doen.

Bij de Kanjertraining wordt gebruik gemaakt van vier kleuren petten waarbij het gaat om het gedrag dat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

Witte pet/tijger: De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf en anderen op, maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.

Rode pet/aap: Neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en hij/zij versterkt hierdoor het gedrag van de pestvogel.

Gele pet/konijn: Heeft een negatief zelfbeeld en komt niet voor zichzelf op of voor anderen, hij/zij loopt liever snel (bang) weg.

Zwarte pet/pestvogel: Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks, hij/zij laat dat aan andere kinderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij/zij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

Achtergronden bij het protocol

Omdat we werken met de Kanjertraining vinden we dat het protocol bij pestgedrag vanuit het oogpunt van de Kanjertraining moet worden opgesteld. Het protocol zal bij de start van ieder schooljaar in elke groep besproken worden. In iedere groep zal een contract worden opgesteld dat alle kinderen en de leerkracht(en) ondertekenen.

In de praktijk zal dit protocol vooral gebruikt worden vanaf groep 4. In de lagere groepen zijn de problematieken doorgaans van een ander karakter en kunnen conflicten doorgaans direct worden opgelost. In iedere groep zal er op de manier die de Kanjermethode aanbiedt, omgegaan worden met conflicten en pestgedrag. Mocht het nodig zijn, dan maken we ook in de lagere groepen gebruik van het protocol. Als het stappenplan ingevuld wordt, slaan we per kind de gegevens op in ParnasSys.

Pesten en agressie op school: hoe gaan wij daarmee om?

Pesten op school is het systematisch psychisch en/of fysiek mishandelen van één of meer groepsleden of andere kinderen die niet in staat zijn zichzelf te verdedigen. Uitingen van specifiek pestgedrag: verbaal, fysiek, intimidatie, isolatie, stelen of vernielen van bezittingen.

Het verschil tussen pesten en plagen

Het verschil tussen plagen en pesten is groot. Kinderen die elkaar plagen, kunnen elkaar wel aan. Nu eens plaagt de één, dan weer de ander. Een geplaagd kind kan terugplagen. Na een tijdje maken ze het samen weer goed. Bij pesten is dat anders. Pesten is altijd gemeen. Als er wordt gepest, is het ene kind altijd sterker dan de ander. De één wint altijd en het andere kind is altijd de verliezer. Pesten gebeurt nooit zomaar een enkel keertje. Een kind dat wordt gepest, is steeds het mikpunt. Daarom is pesten nooit leuk. Pesten komt voor in het gezin, in de buurt of op school.

In onderstaand schema wordt het verschil tussen plagen en pesten uitgewerkt:

Plagen	Pesten
<ul style="list-style-type: none"> • Gebeurt onbezonnen en spontaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Gebeurt met opzet: de pestkop (pestvogel) weet vooraf wie hij of zij zal pesten, op welke manier en wanneer.
<ul style="list-style-type: none"> • Heeft geen kwade bijbedoelingen	<ul style="list-style-type: none"> • De pestkop wil iemand bewust kwetsen of kleineren.
<ul style="list-style-type: none"> • Duurt niet lang, gebeurt niet vaak en is onregelmatig.	<ul style="list-style-type: none"> • Kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens, is systematisch. Houdt niet vanzelf op na een poosje.
<ul style="list-style-type: none"> • Speelt zich af tussen "gelijken".	<ul style="list-style-type: none"> • De strijd is ongelijk, de pestkop heeft altijd de overhand: de pestkop voelt zich zo machtig als het slachtoffer zich machteloos voelt.
<ul style="list-style-type: none"> • Is meestal te verdragen of zelfs plezierig	<ul style="list-style-type: none"> • Het kan kwetsend of agressief zijn.
<ul style="list-style-type: none"> • De plager wil positief uitdagen	<ul style="list-style-type: none"> • De pestkop heeft geen positieve bedoelingen, wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
<ul style="list-style-type: none"> • Meestal een tegen een	<ul style="list-style-type: none"> • Meestal een groep (de pestkop, de meelopers en de supporters) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
<ul style="list-style-type: none"> • De rollen liggen niet vast: soms plaagt de één, dan de ander.	<ul style="list-style-type: none"> • Het heeft een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde persoon/personen, de slachtoffers ook. Als de slachtoffers wegvallen, kan de pestkop op zoek gaan naar een ander slachtoffer.
<ul style="list-style-type: none"> • De pijn, lichamelijk of geestelijk, is draaglijk en van korte duur.	<ul style="list-style-type: none"> • Als er niet op tijd wordt ingegrepen, kunnen de lichamelijke en geestelijke gevolgen ingrijpend zijn en lang nawerken
<ul style="list-style-type: none"> • De relaties worden na het plagen meteen hervat.	<ul style="list-style-type: none"> • Het is niet makkelijk om na het pesten een evenwichtige relatie te vinden. Het herstel gaat moeilijk en traag.
<ul style="list-style-type: none"> • De groep lijdt niet onder plagerijen.	<ul style="list-style-type: none"> • De groep lijdt onder een dreigend, onveilig gevoel. Iedereen is angstig, de kinderen vertrouwen elkaar niet meer. Ze zijn niet erg open of spontaan en er

	zijn weinig vriendjes of echte vriendschappen in de groep.
--	--

We zijn gewend om regelmatig kindgesprekken te voeren op school waarbij de leerkracht en de kinderen samen bekijken wat een kind nodig heeft in een bepaalde situatie. Samen kijken we naar wat de leerkracht kan doen en hoe de leerling ander gedrag kan laten zien.

Wat kunnen betrokken concreet doen wanneer gepest wordt?

Er zijn meerdere partijen betrokken bij een situatie waarin gepest wordt, daarom bestaat dit gedeelte van het protocol uit vier delen:

- voor alle kinderen
- voor het gepeste kind
- voor de pester
- voor de ouders

Onderstaand gedeelte is geschreven in de ik-vorm zodat het pasklare handvatten geeft voor kinderen en ouders.

VOOR ALLE KINDEREN

Zie je dat iemand gepest wordt? Zet je witte pet op en meld het aan je leerkracht! Klikken over pesten bestaat niet!! Ik zet mijn witte pet op, want ik pest niet mee. Ik meld (zelf of samen met andere kinderen) het pesten bij de juf, de meester, mijn vader/moeder of een andere volwassene. Ik durf te zeggen: 'Houd ermee op! Ik vind het gemeen wat jij doet.' Ik vertel het thuis en vraag om ideeën. Ik help bij het maken van een Anti-pest-plan voor onze klas.

VOOR HET GEPESTE KIND

Ik zeg: 'Dat vind ik niet leuk. Stop er mee. Je doet gemeen. Ik wil dat je stopt. Pesten is gemeen'. Ik meld dat ik gepest word. Dat is geen klikken! Ik ga niet huilen. Ik ben niet zielig. Ik zet mijn witte pet op en pak het pesten aan. Als ik thuis ga piekeren of verdrietig ben, praat ik daar met iemand over.

Ik vraag klasgenootjes om hun witte pet op te zetten en mij te helpen, zodat ik niet alleen sta. Ik ga mijn hart luchten bij iemand die ik aardig vind en vertrouw en vraag om hulp. Dit doe ik bij mijn ouders, de juf of meester of iemand anders die ik goed ken. Als ik mijn witte pet op heb, negeer ik de pestvogel. Hij/zij weet niet eens wat hij/zij doet. Ik draai me om en meld het. Ik vraag een andere plaats in de klas als ik te dicht bij die pestvogel zit. Als ik vervelende appjes krijg, vertel ik dit aan mijn ouders en laat ze aan hen zien. Word ik gepest op de app of andere sociale media dan meld ik dat eerst aan mijn ouders en bespreek met hen of met de leerkracht op school wat je moet doen. Ik schrijf in een heen en weer schrift als pestvogels vervelend doen. Dan laat ik dit de juf, de meester of mijn ouders lezen. Ik kan leuke dingen doen, bijvoorbeeld naar een club. Ik ben nooit verplicht met de pestvogel(s) te blijven omgaan. Het is niet mijn schuld. Ik ben zoals ik ben en dat is goed. Ik ben een tijger, een kanjer!

VOOR DE PESTER

Ik kan mijn zwarte pet afzetten: IK STOP MET PESTEN Ik vraag hulp aan de juf, de meester en/of mijn ouders. Ik vraag aan de juf of meester een maatje die mij kan helpen. Ik ga na schooltijd direct naar huis, zodat ik niet in de verleiding kom om te pesten. Ik ga leuke dingen doen met een nieuw groepje kinderen. Als ik een geintje maak, kijk ik of de ander mijn grapje wel leuk vindt. Ik ga nadenken over hoe ik vanaf nu een kanjer kan zijn. Pest ik omdat ik bang ben zelf gepest te worden? STOP! Ik doe aardig en anderen doen aardig tegen mij. Ik kan mijn zwarte pet omruilen voor een witte pet, ook al verwachten anderen dat ik de pestvogel ben.

VOOR OUDERS

Ook mijn kind kan een zwarte pet opzetten en een pestvogel zijn. Ook mijn kind kan gepest worden. Ik neem het probleem serieus. Ik raak niet in paniek. Ik straf niet fysiek als ik hoor dat mijn kind vaak een zwarte pet opzet. Ik probeer erachter te komen wat de mogelijke oorzaken kunnen zijn. Ik vraag mij af:

- Voelt mijn kind zich veilig thuis?
- Voelt mijn kind zich veilig op school?
- Pest mijn kind uit stoerheid of uit gewoonte?
- Pest mijn kind omdat het denkt dat het zo hoort?
- Pest mijn kind omdat het bij de groep wil horen?
- Welke tv-programma's volgt mijn kind allemaal?
- Weet mijn kind wel wat het doet, wat het aanricht?

Ik besteed extra aandacht aan mijn kind. Ik corrigeer agressieve buien. Ik stimuleer mijn kind om aan sport te doen of bij een club te gaan. Ik overleg met de school en eventueel met de ouders van een pestvogel of een gepest kind. Ik bied hulp aan mijn kind. Ik lees boeken over pesten en/of vraag informatie op. Ik schakel eventueel een expert in als ik dat nodig vind of de school dit aangeeft.

Stappenplan/ registratieformulier

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten en de Kanjermethode negeren volgen we op school de volgende stappen:

Stap 1:

- Laat de leerlingen er eerst zelf (en samen) uit proberen te komen door de Kanjermethode te gebruiken. Het omschrijven van het gedrag dat niet leuk ervaren wordt, is belangrijk. Op het moment dat één van de leerlingen er niet uit komt, kan hij/zij ervoor kiezen het probleem te negeren, weg te lopen. Helpt dit niet, of lukt dit niet, dan wordt het probleem aan de meester of juf voorgelegd of wordt andere hulp ingeroepen, bijvoorbeeld het kanjermaatje. De leerkracht gaat hier meteen op in of maakt een afspraak met de leerlingen om er in een later stadium op terug te komen, bijvoorbeeld na schooltijd.

Zo nodig wordt er een aantekening gemaakt in ParnasSys, zo weet de leerkracht van het volgende jaar ook dat dit iets is om in de gaten te houden.

De notitie bevat de volgende onderdelen:

Leerlingen:

Datum:

Omschrijving situatie:

Stap 2:

- De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek. Bedoeling is om samen met de leerlingen de ruzie of pesterijen op te lossen, d.m.v. de "win-win" methode en (nieuwe) afspraken te maken.
- De ouders van beide partijen worden op de hoogte gebracht als sprake is van een patroon en/of pesterijen

Er vindt een incidentregistratie plaats in ParnasSys. De notitie omvat dezelfde onderdelen als bij stap 1.

Stap 3

- De leerkracht neemt duidelijk stelling en houdt een kind gesprek met de leerling die pest of ruzie maakt.

- De pester krijgt de volgende consequentie:
  - 2 pauzes binnenblijven.
  - Een schriftelijke opdracht zoals een opstel over de toedracht van zijn/haar rol in het pestprobleem.
  - Er volgt een pedagogisch gesprek tussen de leerkracht en de pester. Dit gesprek heeft als doel: bewustwording van wat hij/zij het gepeste kind aandoet. Er worden afspraken gemaakt met de pester over gedragsveranderingen. Waar nodig geven we ouders adviezen voor externe hulp.
  - Ook volgt er een gesprek met de ouders van zowel van de pester als de gepeste leerling met als doel te werken aan een oplossing en zo het samenwerken te bevorderen.
  - Van het gesprek wordt een verslag gemaakt.
  - Alle ouders van de groep worden op de hoogte gebracht over het feit dat er gepest wordt in de groep van hun kind.

De incidentregistratie in ParnasSys omvat de volgende punten:

Datum:

Gepeste:

Pester(s):

Andere betrokkenen:

Toedracht voorval:

Stap 4

- Bij aanhoudend pestgedrag krijgt de pester een tijdelijke schorsing waarbij deze leerling in een andere groep binnen de school geplaatst wordt óf in een andere ruimte onder toezicht aan het werk is. De leerling heeft geen (buiten)speelpauze.
- Er volgt een gesprek met ouders van de pester en met de ouders van het gepeste kind naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek. Naast de leerkracht is ook de interne begeleider, clustercoördinator en/of directie bij het gesprek aanwezig. Zij schatten ook in, in welke vorm deze gesprekken plaatsvinden; apart of gezamenlijk.
- Van het gesprek wordt een verslag gemaakt.

De incidentregistratie in ParnasSys omvat dezelfde punten als bij punt 3

Stap 5

- Bij aanhoudend pestgedrag/ zorgelijke gedragingen wordt er met de ouders en betrokken leerkrachten gekeken of er begeleiding van buitenaf mogelijk is zoals de contactpersoon CJG, schoolarts of contactpersoon IJsselgroep. De IB'er en directie blijven betrokken en coördineren.

De incidentregistratie in ParnasSys omvat dezelfde punten als bij punt 3

Stap 6

- De leerling wordt (tijdelijk) geschorst of verwijderd.

De incidentregistratie in ParnasSys omvat dezelfde punten als bij punt 3

Bij al deze stappen zijn er IB'ers of de directeur die de leerkrachten ondersteunen